

Close Up

№ 55 Νοεμβρίου 2001 - ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ - 1.500 πηλ. - € 4,4

ΕΤΡΑ ΤΕΥΧΟΣ
ΣΠΗΤ

9 771108 601000

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ ΕΙΝΑΙ...

58 πρόσωπα μιλούν
αποκλειστικά
στο Close Up

ΔΗΜΟΙΣΘΕΝΗΣ ΤΑΜΠΑΚΟΣ -
ΜΑΡΑ ΔΑΡΜΟΥΣΛΗ - ΝΕΕΣ ΜΟΡΦΕΣ -
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΠΑΠΑΔΑΧΟΣ -
ΜΑΝΟΛΗΣ ΦΑΜΕΛΛΟΣ - ΜΠΛΕ -
ΑΘΗΝΑ ΜΑΞΙΜΟΥ - ΤΑΣΟΥΛΑ
ΚΕΛΕΣΙΔΟΥ - ΝΙΚΟΣ ΣΤΕΦΑΝΙΔΗΣ -
ΚΑΤΕΡΙΝΑ ΚΕΡΒΑΝΙΔΟΥ -
ΓΙΑΝΝΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΑΔΗΣ - ΚΩΣΤΑΣ
ΓΕΡΑΡΔΟΣ - ΒΙΚΥ ΧΑΤΖΗΒΑΣΙΛΕΙΟΥ -
ΜΕΛΙΝΑ ΕΜΦΙΕΤΖΟΓΛΟΥ

Πίνετο μεταλλικοί κύβος στο Κτίριο Διοίκησης του Α.Π.Θ.

Νέα μονάδα της Κεντρικής Βιβλιοθήκης του Α.Π.Θ. Αρχιτεκτονική μελέτη: Α. Κωτσάτσου-Παύλου, Μ. Παπανικολάου, Ε. Σακελλαρίου, επιμελητής: Α. Οικονομίδου

Κτίριο στην Άνω Πάλη. Αρχιτεκτονική: Ν. Καλογίρου, Φ. Μουρογοφότου

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ: Πώς είπατε;

Πόσες φορές τα τελευταία χρόνια δεν ζήλεψες τις εικόνες πόλεων, που φιλοξενούν υπέροχα κτίσματα; Πόσες φορές δεν σκέφτηκες πως τα έργα των διάσημων αρχιτεκτόνων, που θαυμάζεις, θα μπορούσαν να φιλοξενούνται στην πόλη σου; Γιατί τελικά μείναμε πίσω αρχιτεκτονικά;

■ Μήνες μετά τα εγκαίνια του αεροδρομίου «Ελευθέριος Βενιζέλος», η Ελλάδα δείχνει απόλυτα ικανοποιημένη με την αισθητική της πορεία. Υπάρχουν, βέβαια, και οι επικριτές, που μιλάνε για παντελή έλλειψη αρχιτεκτονικής άποψης, τη στιγμή που ένα τέτοιο έργο θα έπρεπε να αποτελεί σύμβολο για τη χώρα. Ενώ οι υπόλοιπες δυτικές χώρες έχουν ξεκινήσει ένα ανταγωνιστικό παιχνίδι, βασισμένο στην αρχιτεκτονική υπεροχή των πόλεων, η Ελλάδα δείχνει να αγνοεί την ευκαιρία που της δίνεται λόγω των Ολυμπιακών Αγώνων να μπει δυναμικά στο

παίχνιδο της αισθητικής ανανέωσης. Συζητήσαμε με τον κ. Α. Κωτσάτσου-Παύλο, καθηγητή της Αρχιτεκτονικής Σχολής του Α.Π.Θ., την κ. Μ. Παπανικολάου, και την κ. Ρ. Σακελλαρίου, βραβευμένη και οι τρεις για το καλύτερο δημόσιο κτίριο στην Ελλάδα, της τελευταίας πενταετίας, από το Ινστιτούτο Αρχιτεκτονικής 2000, καθώς και με τον κ. Α. Μπαγδάνο της «ArkTeam» για την ελληνική Αρχιτεκτονική. Οι απόψεις τους ήρθαν να επαληθεύσουν τις υποθέσεις μας για το κρυφό αλλά ανεκμεταλλεύσιμο δυναμικό των νέων ελληνικών αρχιτεκτόνων, την έλλειψη των απαραίτητων θε-

σμών για την προώθηση της αρχιτεκτονικής ταυτότητας και το μάλλον σκοτεινό μέλλον των δυτικών πόλεων.

«Η ελληνική Αρχιτεκτονική είναι περιθωριακή, παίρνει υπόψη της κάποια πράγματα που γίνονται έξω με υστέρηση και επηρεαστικά, ενώ παράλληλα αδυνατεί να αρθρώσει τοπικό λόγο» επισημαίνει η κ. Παπανικολάου. Η κ. Σακελλαρίου χαρακτηρίζει την περίπτωση της Ελλάδας «ιδιομορφία, αντιπρακτική και άναρχη, ενώ ο κ. Μπαγδάνος αναφέρεται στους ελάχιστους μοναχικούς - αρχιτέκτονες, που κάνουν ό,τι μπορούν, για να ξεχωρίσουν

μέσα από τη δυσόληνη ελληνική πραγματικότητα. Σε μια χώρα, όπου η πολυδομητική μέριμνα απουσιάζει και η εικόνα των πόλεων καθορίζεται από την αισθητική των εργαλίων, ο ρόλος του αρχιτέκτονα έχει περιοριστεί στη διεκπεραίωση της μελέτης, ενώ η επιβίωση του έργου την ώρα της κατασκευής του θεωρείται συνήθως περιττή, αν όχι ενοχλητική. Ανάμεσα στα κολάδες «ποροδείγματα» του αντιπροσωπευτικού μοντέλου Αρχιτεκτονικής, που έχει εγκαθιδρυθεί στο μυαλό μας», όπως χαρακτηριστικά λέει ο κ. Κωτσάτσου-Παύλος, δηλαδή την πολιτικοκρα-

Νέα μονάδα της Φιλοσοφικής Σχολής Α.Π.Θ.
Αρχιτεκτονική μελέτη: Α. Κωτσάποπουλος,
Ν. Αρβανιτοπούλου, Δ. Δακί, Β. Καραλάζος,
Ε. Σπάρτα, Γ. Χοροχάλογος.

**Κατοικία στην Αδρια-
νουπόλεις και Πλα-
τωνος. Αρχιτέκτονες:**
Κ. Φυλίνου. Ανακαινί-
σθηκε πρόσφατα
από τον αρχιτέκτονα
κ. Α. Μπαλοκονάκη.

υπάρχουν και κάποια ξεχωριστά παραδείγματα κατοικιών και κτιρίων δημόσιας χρήσης από τις δεκαετίες του '60 και του '70. Αναρωτιόμαστε για τον λόγο για τον οποίο μια συλλογική ματιά που να συμπεριλαμβάνει με τη διεθνή δεδομένα απουσιάζει τη σημαντική επαλήθευση. Η απάντηση έγκειται από την κ. Παναγιώτα. «Η έννοια της παράδοσης δεν είχε καθείναι στο χρόνο του '60. Ήταν λίγοι εκείνοι που είχαν τη δυνατότητα να χτίσουν τέτοιες βίλες και αυτό επειδή είχαν και τη γνώση να υποδεχτούν τους αισθητικούς περασματικούς αρχιτεκτόνων, όπως ο Πικιώνης, ο

Ζενέτος και ο Βαλαμάκης. Το '60 οι αρχιτέκτονες ήταν συνήθως και την ίδια στιγμή το Δημόσιο έφτανε σημαντικά κτίρια, όπως τη θεολογική σχολή του Α.Π.Θ., το αρχαιολογικό μουσείο» συμπληρώνει η κ. Παναγιώτα. «Οι μεγάλες πιέσεις για την επίλυση του προβλήματος σήλη, που εμφανίστηκε το επόμενο χρόνο, υποβιβάζουν τον ρόλο του αρχιτέκτονα ως κοινωνικό απελευθερωτή. Οδηγούμαστε όλοι σε τραμπερές εντάσεις. Η έλλειψη πρόβλεψης για δημόσιους χώρους και η άκριτη ανοικοδόμηση δυσκολεύουν τη ζωή των ανθρώπων και έτσι αρχίζει μια τάση φυγής μακριά από το σημαντικό πλέον κέντρο των πόλεων».

Η ανοδορμία στο κακάς καίμενο που πορεύονται είναι επίκαιρη τα τελευταία χρόνια. Το οδικό δόμο αποτελεί ήδη μια πραγματικότητα. Το κράτος έχει περιοριστεί σε τυπικό ρόλο. «Οι αρχιτεκτονικοί διαγωνισμοί έχουν σπανίσει και είναι διασπρεβλυνθεί. Η προτεραιότητα δίνεται στον σύγχρονο χρόνο υλοποίησης της μελέτης ή έτσι καταλήγουμε υλοποίηση του εργαζομένου», κατά την κ. Σκαλλορίδου. Η κ. Παναγιώτα σημειώνει ότι το επίλογο είναι μια δικαιολογία. «Η καλή Αρχιτεκτονική δεν διαφέρει από την κακή σε θέματα πόρων. Είναι κα-

θαρά θέμα αισθητικής και προτεραιοτήτων». Η κριτική για τα δημόσια κτίρια έρχεται, βέβαια, πάντα καθυστερημένα. Οι αντιδράσεις για το νέο αεροδρόμιο άρχισαν επτά χρόνια να εκδηλώνονται, όταν δηλαδή ήταν ήδη πολύ αργά. Στην περίπτωση των Ολυμπιακών Αγώνων, όπου κανόνες συγκεκριμένους αρχιτεκτονικές δεν έχει αναλάβει εγκαίρως να δημιουργήσει μια ολοκληρωμένη εικόνα, τα πράγματα ήρθαν να διασώσει ο αλεξιπτωτιστής Κολατράβα. Η έκθεση στην Εθνική Πινακοθήκη και η ανοικτοποίηση της ανάμειξης του στη διαμόρφωση μιας γενικής αισθητικής πρότασης ελπίζουμε ότι θα είναι η μοναδική ευκαιρία για τη χώρα μας (εννοώντας φυσικά μόνο την Αθήνα) να αποκτήσει κάτι αξιωματικό με την εφαρμογή του μεγάλου γεγονότος. Το μόνο πρόβλημα είναι, βέβαια, ότι τρία χρόνια πριν από τους Ολυμπιακούς φαίνεται να δίστανται οι απόψεις ως προς το τι ακριβώς θα κάνει ο σημαντικός ιαπωνός ορεκτέκτονας. Φαίνεται, επίσης, ότι οι υπεύθυνοι αγνοούν τον λόγο για τον οποίο ο Κολατράβα ανέλαβε τη διεθνή φήμη την οποία καίρει σήμερα. Η Ιαπωνία, όπως και όλες οι άλλες ευρωπαϊκές χώρες, έχουν κάνει συνεδριές και συστηματοποιημένες προσπάθειες οι έχουν θεσμοθετήσει

συστήματα ανάδειξης των νέων ταλέντων σε όλους τους χώρους, συμπεριλαμβανομένης της Αρχιτεκτονικής. Ο κ. Κωτσάποπουλος είναι αισιόδοξος. Ενώ παραδέχεται ότι η νέα γενιά ταλαντούχων αρχιτεκτόνων δεν έχουν καταφέρει να κάνουν διεθνή καριέρα, πιστεύει ότι το γεγονός αυτό οφείλεται τόσο στο μέγεθος της χώρας μας όσο και στο αόληρο παιχνίδι του star system που παίζεται σε διεθνές επίπεδο. «Οι διεθνείς μπροσολόγες έχουν ήδη γίνει θέατρα για συλλογικές παρουσίες αρχιτεκτόνων». Σε όλα αυτά τα μεγάλονα σχέδια, απουσιάζει βέβαια παντελώς η μέριμνα για την αισθητική βελτίωση της Θεσσαλονίκης, ενώ «ήρθε να καταλάβουμε ότι η πόλη μας καλείται να παίζει έναν ισοδύναμο ρόλο ως πρωτεύουσα των Βαλκανίων», όπως υποστηρίζει ο κ. Κωτσάποπουλος. Το όραμα, όπως και η πολυεδαμική μέριμνα, ακόμη και για τις ιδιωτικές κατοικίες απουσιάζουν. Τα σημαντικά δέγματα σύγχρονης αρχιτεκτονικής κληρονομιάς καταρρέουν λόγω κακής συντήρησης. Η συβαρίτη δήμοι έχει φτάσει στο 50%. Οι βίλες συνεισφέρουν να «παρηγορηθούν» σε νεοκλασικά στυλ και οι απρόσωπες πολυκατοικίες γίνονται ανάρπαστες.